



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Exempla, In Septem Capitalivm Vitiorm Detestationem,
Per Qvadragesimam, An. 1646. narrata**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1649

§. 2. Quæ ira bona, quæ mala sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49161)

inter eos qui Doricè concinunt; neque discordant. Nec recti limites excedit, si in fræno teneatur. Quare illud David prouidè monuit: *Irascimini, & nolite peccare.* Potest enim irascens non peccare; immo potest peccare, qui non irascitur, sed ridet, quando flenda cernit, causamque habet irascendi. *Qui sine causa irascitur, ait S. Chrysoſtomus, reus erit, qui verò cùm causa, non erit reus: nam si ira non fuerit, nec doctrina proficit, nec iudicia ſtant, nec erimina conpeſcuntur.* Si ira deſit, nemo pugnet, nemo vincet, nemo de hoſte eſt triumphaturus, vel certè pauci. Manichæorum hæreſis fuit, vſque ad eò irascendum non eſſe, vt ne malefactores quidem occidi poſſe iudicarent: cùm tamen, ex actis & probatis dignum morte, à morte eximere non poſſit iudex. *Deus itaque qui irascitur, non in totum, prohibet iram, quia is affectus neceſſariò datus eſt;* ait Lactantius: & Ariſtoteles: *Eſt maximus ad ſubeunda pericula aculeus iracundia.*

Stoici iram & omnes animi affectiones, tanquam malas, exiſtimabant radicitus tollendas; vera tamen & à S. Auguſtino approbata Peripateticorum ſententia eſt, motus eiufcemodi poſſe rationi conſentaneos eſſe, & aduerſos. Monet ergo S. Thomas, in

R

quauis

Pſal. 4. 5.
Ephel. 4.
25.

S. Chryſ.
hom. 11.
in Matth.

Lactant.
Firmian.
lib. de Ira
Dei.
Ariſtot.
l. 3. Ethic.
c. 8.

II.
QVAE IRA
RONA,
QVAEMA
LA SIT?
S. Aug. l.
9. de ciu.
cap. 4.
S. Thom.

22. q. 158.
art. 1.

Aristot.
l. 2. Ethic.
c. 6.

Aristot.
l. 7. Ethic.
c. 6.

S. Greg. 5.
Mor. c. 30

quavis affectione appetitus sensitiui, duobus modis malum posse existere. Primò ex ipsa specie, seu obiecto passionis: secundò ex quantitate, seu ex defectu vel excessu illius. Ex obiecto inuidia, in sua specie, est mala; quia est tristitia de bono aliorum, quod omnino rationi repugnat: vnde, apud Philosophum inuidia semper sonat malum. Hoc autem pacto ira, generatim & ex se, non est mala, cum appetitus vindictæ & bonus esse possit, & malus; fit autem mala ira, quando ibi vindictã coquit, vbi nihil est vindicandum, aut maiorem minoremue coquit, quam alter mereatur. Itaq; secundo modo mala esse potest ira, quando quis, etiam ibi, vbi aliquid vindicandũ est, plus, vel minùs, quam ratio suadeat, irascitur vindicatque. Qui autem iræ, iuxta rationis dictamen, habenas laxat, non irascitur malè; quia illi irascitur, cui irascendum est, & tantùm irascitur, quantum est irascendum: & ibi irascitur, vbi est irascendum. Quod non fecit Sparsus, què Seneca scribit, inter Scholasticos insanum, inter insanos Scholasticum fuisse. Et quamuis Aristoteles tradat, *iram non perfectè audire rationem*; S. Gregorius autem, ab ira tranquillitatem mentis diuerberari, dilaniari, *perur-*

perturbari, doceat: Cassianus etiam *oculos*
mentis excacari dicat; & ex D. Dionysij pro-
 nunciato, *malum anima sit, esse sine ratione*;
 id tamen non est intelligendum vniuersim;
 sed de ira, quæ prauenit, non quæ sequitur
 rationem. Ira, quæ antecedit, rationem à re-
 ctitudine sua trahit, atque idcirco mala est;
 quæ autem sequitur rationem, bona est, à ratione
 enim ducitur, non seducit ipsa rationem. Sic-
 ut enim cæcus non errat à vidente ductus;
 errat autem videns, si à cæco ducatur; ita non
 deuiat ira quæ sequitur, sed quæ antecedit
 rationem, cuius lumen impedit, non cernit.
 Obest ergo ita in fermento iacere; non obest
 rationis ductu incalescere. Quid enim mali
 est, si appetitus sensitivus, contra vitia, ex re-
 gulâ atque ordine rationis, moueatur? *Cu-*
randum summopere est, ait S. Gregorius, *ne ira,*
qua, ut instrumentum virtutis, assumitur, menti
dominetur: ne quasi domina præeat, sed velut
ancilla ad obsequiû parata, à rationis tergo nun-
quam recedat. Addit S. Thomas, etsi ab hac
 quoque ira, in executione actus, iudicium
 rationis aliquo modo impediatur, non ta-
 men tolli rectitudinem rationis: cum virtuti
 non officiat, etiamsi, in executione eius, quod
 est à ratione deliberatû, deliberatio rationis

R 2

inter-

Cassianus
 lib. de
 Institut.
 Cænobio-
 or.

S. Greg.
 lib. 5. Mor.
 ral. c. 33.

intermittatur. Quemadmodum neque arri prodesset, immo actui illius impedimento esset, si, dum deberet agere, etiam de agendis deberet deliberare. Denique etsi Dominus **Deut. 32.** meritò dicat: *Mea est ultio*, non tamen idcirco putandum est, illicitum esse homini omnem ultionis appetitum, soli que Deo relinquendum. Tametsi enim malum est, appetere vindictam, ob malum illius, qui puniendus est; haud tamen malum, sed laude dignum est, appetere vindictam, ob correptionem vitiorum, ac bonum iustitiæ conseruandum. In quod bonum etiam potest tendere appetitus sensitivus; non quidem, prout *ira est feruor eius, qui circa cor est, sanguinis, vaporatione fellis, vel perturbatione fiens*, vt S. Damascenus ait; sed prout à ratione mouetur & regitur. Ita est *ira per zelum*, non *ira per vitium*, quæ sola excæcat. Immo vindicta, quæ secundùm ordinem iudicij fit, à Deo fit; cuius **Rom. 13.** ministra est potestas, quæ punit. Quo pacto fit, vt adhuc ultio sit Dei, quæ fit, Deo distante, & dante potestatem.

III.
EXEMPLA
IUSTE
IRASCEN-
TIVM.

1. Sic iustè sancteque iratus est Moyses, contra eos, qui manna, non sine Dei diffidentia, seruauerunt in diem sequentem; & qui Ægyptio ritu vitulati, sacrilegè circa vitulum